

Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Gemeente Almere

Rapportage cliënten inkomensregelingen Almere 2020

COLOFON

Onderzoek en rapportage

Gemeente Almere / Team Onderzoek & Statistiek
Anne Kets

Opdrachtgever:

Gemeente Almere / Afdeling Werk & Inkomen
Suzanne Dickens en Danielle Overdijk

Juni 2022

Contactgegevens

Gemeente Almere
Postbus 200
1300 AE Almere
Tel: 14 036

onderzoek&statistiek@almere.nl – www.almere.nl/ – [@OSAlmere1](https://twitter.com/OSAlmere1)

Gebruik van gegevens uit dit rapport is alleen toegestaan met bronvermelding.

Inhoud

Samenvatting	5
Inkomenssituatie Almere ten opzichte van landelijk	5
Cliënten inkomensregelingen	5
Inleiding	7
Leeswijzer	7
1. Inkomens van Almeerse huishoudens	8
2. Cliënten inkomensregelingen Almere	12
2.1 Omvang en ontwikkeling cliëntenpopulatie inkomensregelingen	12
2.2. Duur gebruik inkomensregelingen	13
2.3 Ruimtelijke spreiding cliënten inkomensregelingen	14
2.4 Kenmerken cliënten inkomensregelingen Almere	16
2.5 Kinderen in huishoudens in de cliëntenpopulatie inkomensregelingen	18
3. Langdurige cliënten inkomensregelingen Almere	22
3.1 Omvang en spreiding langdurige cliëntenpopulatie	22
3.2 Kenmerken langdurige cliënten inkomensregelingen	24
3.3 Kinderen in huishoudens in de langdurige cliëntenpopulatie inkomensregelingen	26
4. Gebruik van inkomensregelingen	27
4.1 Gebruik regelingen	28
4.2 Stapeling gebruik regelingen	30
4.3. Gebruik regelingen naar duur cliëntrelatie	31
4.4 Dieper in op het gebruik van bijzondere bijstand	32
Bijlagen	35
Bijlage 1– Verantwoording	36
Bijlage 2– Bedragen sociaal minimum 2020	37
Bijlage 3– Wijkoverzicht cliënten inkomensregelingen 2020	38

Samenvatting

Voor u ligt de rapportage Cliënten inkomensregelingen Almere 2020. Deze rapportage geeft een overzicht van het gebruik van de verschillende inkomensregelingen binnen de gemeente Almere.

Het voorliggende onderzoek levert het volgende beeld op:

Inkomenssituatie Almere ten opzichte van landelijk

Het gemiddeld besteedbaar inkomen in Almere bedraagt €45.600 in 2019. Dit gemiddeld besteedbare huishoudinkomen is wat hoger dan landelijk. De aandelen huishoudens met inkomens tot 105%, en tot 120% sociaal minimum zijn in Almere in 2019 net wat lager dan landelijk. In (andere) grote gemeenten is het gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen lager, en de percentages huishoudens met een inkomen tot 105% en 120% sociaal minimum vaak hoger dan in Almere. Almere heeft in vergelijking met Nederland relatief meer midden- en hoge inkomens.

Cliënten inkomensregelingen

De cliëntenpopulatie van de inkomensregelingen van de gemeente Almere bedraagt in 2020 10.672 huishoudens; 11,4% van het totaal Almeerse huishoudens. Dit aandeel is net wat lager dan in 2019; in dat jaar maakte 11,5% van alle Almeerse huishoudens gebruik van een of meerdere regelingen.

In 2020 is het gebruik van drie regelingen toegenomen, en van vier regelingen afgenomen ten opzichte van 2019. De grootste toename is te zien bij de Aanvullende inkomensverzekering Ouderen met een toename van 7%. De grootste afname is te zien bij het gebruik van het Woonlastenfonds (-14%¹), Relatief grote veranderingen zijn verder te zien bij de Algemene bijstand (+5%), en de Bijzondere bijstand (-5%).

Het percentage Almeerse huishoudens dat gebruik maakt van regelingen beschikbaar voor inkomens tot 105% sociaal minimum is 9,5% in 2020. Dit percentage is wat lager dan in 2019, toen dit percentage 9,7% bedroeg. Het percentage huishoudens dat uitsluitend gebruik maakt van regelingen die beschikbaar zijn voor de inkomensgroep van 105%–120% sociaal minimum is 1,9% in 2020. Dit is een net wat hoger percentage dan het percentage van 1,8% uit 2019.

Net iets meer dan de helft van de cliënten van gemeentelijke inkomensregelingen gebruikt vijf jaar of langer één of meerdere vormen van inkomensondersteuning. Ten opzichte van 2019 is in 2020 zowel het aandeel huishoudens dat 5 jaar of langer, als het aandeel huishoudens dat korter dan 1 jaar een regeling gebruikt licht toegenomen.

In 2020 hebben 3.661 cliënten in 3.378 huishoudens bijzondere bijstand ontvangen van de gemeente Almere. Het totaal aantal cliënten is in 2020 met 7% afgenomen ten opzichte van 2019, het totaal uitgekeerde bedrag is met 5% toegenomen. Grote verschillen ten opzichte van 2019 zijn te zien bij de kosten ten behoeve van bewindvoering, vergoedingen ten behoeve van verhuizingen en voor inrichting en huisraad. De totale uitgaven ten behoeve van bewindvoering zijn in 2020 met 14% gestegen ten opzichte van 2019. Het gebruik van vergoedingen voor verhuiskosten en die voor inrichting en huisraad zijn in 2020 sterk afgenomen ten opzichte van 2019. Het aantal cliënten dat gebruik maakt van verhuiskosten is bijna gehalveerd. Het gebruik van vergoedingen ten behoeve van huisraad en inrichting is zelfs nog sterker afgenomen.

¹ Deze afname heeft naar verwachting echter (ook) een administratieve oorzaak. Niet alle toewijzingen blijken op persoonsnummer geregistreerd te zijn

Inleiding

Deze rapportage maakt deel uit van een reeks van rapportages over cliënten inkomensregelingen in Almere.

Het gebruik van inkomensregelingen geeft een indicatie van het inkomen van huishoudens. Inherent aan het gebruik van de inkomensregelingen in Almere is dat het inkomen van de huishoudens die er beroep op doen (afhankelijk van de regeling) niet hoger is dan 105% of 120% van het sociaal minimum. In de rapportage wordt onderscheid gemaakt tussen huishoudens met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum en huishoudens met een inkomen tussen 105% en 120% van het sociaal minimum. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat niet iedereen met een laag inkomen en een laag vermogen gebruik maakt van een of meerdere gemeentelijke regelingen.

Anders dan in voorafgaande jaren staan er in deze rapportage geen gegevens opgenomen over het gebruik van schulddienstverlening. Dit komt door problemen met gegevensaanlevering.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk wordt een algemeen beeld geschetst van de inkomenssituatie van Almeerse huishoudens aan de hand van landelijke cijfers van het CBS (gegevens over 2018, en voor sommige gegevens over 2019). Hiermee kan de inkomenssituatie en de omvang van de groep huishoudens met lage inkomens vergeleken worden met het landelijk gemiddelde en dat van andere grote steden.

In hoofdstuk 2 komen de cliënten van de inkomensregelingen in Almere in 2020 aan bod. Naast omvang en ontwikkeling van de cliëntenpopulatie worden kenmerken van deze huishoudens geschetst, zoals het huishoudentype en de leeftijd. In de rapportage wordt ook aandacht besteed aan de spreiding van de cliënten van de Almeerse inkomensregelingen over de stad. De situatie van kinderen in huishoudens die cliënt zijn van één of meer inkomensregelingen krijgt extra aandacht.

In hoofdstuk 3 staat de groep huishoudens centraal die langdurig van één of meerdere inkomensregelingen afhankelijk zijn. Het gaat om huishoudens die drie jaar of langer leven van een inkomen tot 105% van het sociaal minimum. Ook van deze groep wordt een aantal kenmerken geschetst.

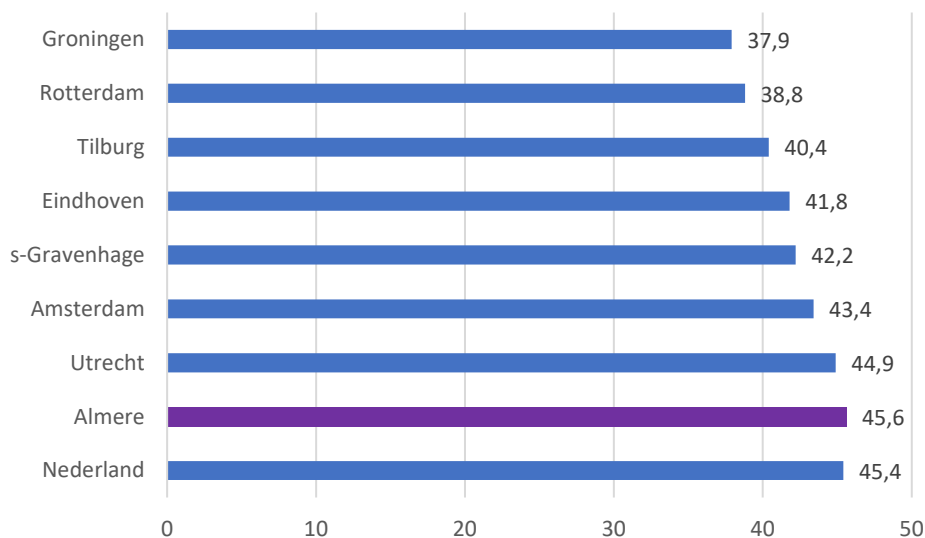
Hoofdstuk 4 beschrijft hoeveel huishoudens gebruik maken van verschillende specifieke inkomensregelingen.

In de bijlagen van het rapport staat, naast achterliggende gegevens, ook de onderzoeksverantwoording.

1. Inkomens van Almeerse huishoudens

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de inkomenssituatie van Almeerse huishoudens op basis van het Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek (IVV) van het CBS voor het jaar 2018 en voor een aantal onderverdelingen voor het jaar 2019 (voorlopige cijfers). Dit zijn de meest actuele inkomensgegevens die landelijk beschikbaar zijn. Voor zover gegevens over het jaar 2019 beschikbaar zijn, worden deze gegevens gebruikt, anders gegevens over het jaar 2018.

De inkomensstatistiek van het CBS is enkele jaren geleden vernieuwd. Dit heeft tot gevolg dat de hieronder weergegeven gegevens wel vergelijkbaar zijn met de gegevens uit de rapportages Cliënten inkomensregelingen over het jaar 2016 en later, maar niet één op één met inkomensgegevens uit eerdere rapportages.

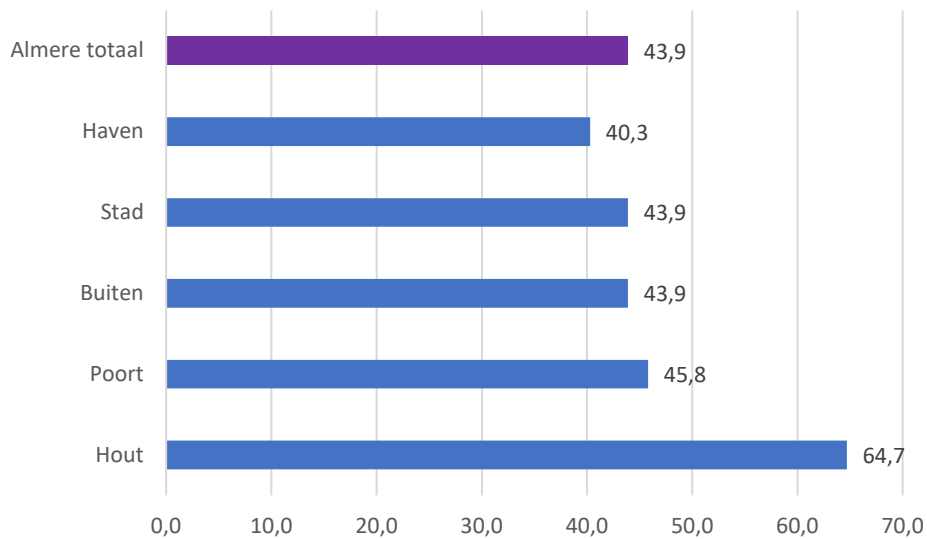
Figuur 1: Gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen (*€1000), Nederland en de grote gemeenten (particuliere huishoudens, excl. studentenhuishoudens, 2019 (voorlopige cijfers))

Bron: CBS.

Het gemiddeld besteedbaar inkomen in Almere bedraagt €45.600 in 2019. Dit gemiddeld besteedbare huishoudinkomen is in 2019 wat hoger dan het gemiddeld besteedbare huishoudinkomen in Nederland in haar geheel en in (andere) grote gemeenten.

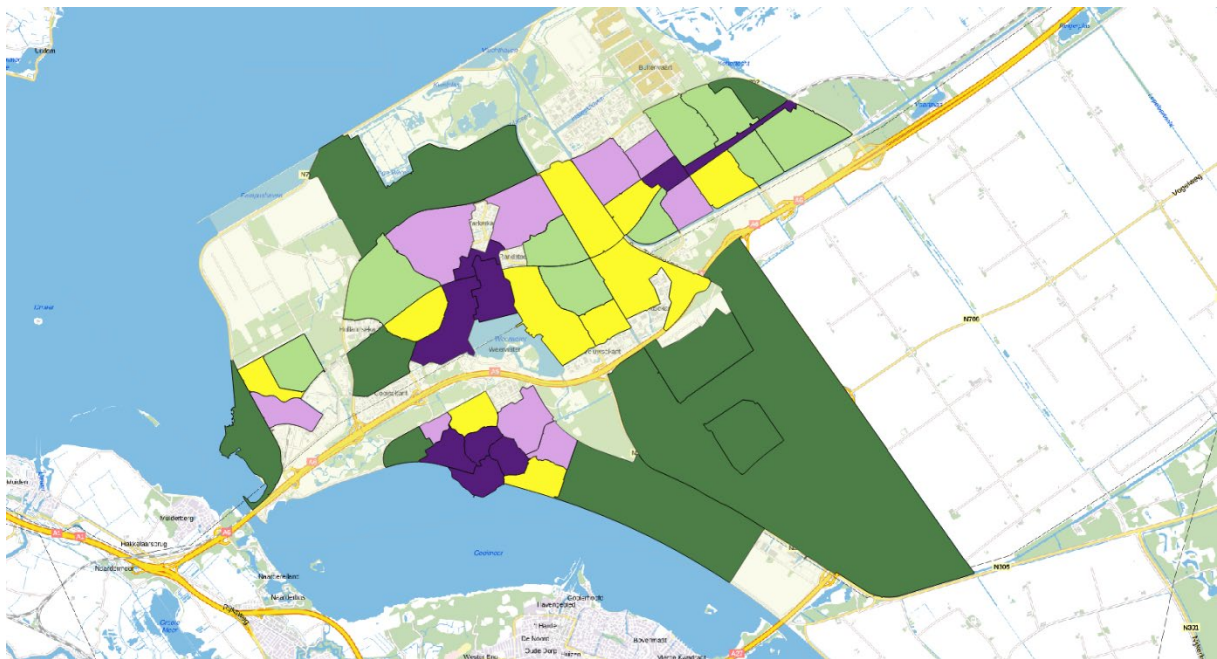
Het gemiddelde besteedbare huishoudinkomen in Almere is toegenomen in 2019 ten opzichte van 2018, toen dit €43.600 bedroeg. Ook in Nederland in totaal en in de verschillende grote gemeenten is het gemiddelde besteedbare inkomen in 2019 toegenomen t.o.v. 2018.

Voor de vergelijking van het gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen per stadsdeel zijn gegevens over het jaar 2018 beschikbaar. Het gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen in Almere totaal bedraagt €43.900 in 2018 (NB: gegevens in de grafiek hierboven gaan over 2019). In alle stadsdelen is het gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen in 2018 gestegen ten opzicht van 2017. In 2017 verdienden huishoudens in Almere Stad gemiddeld gezien net wat meer dan huishoudens in Almere Buiten. In 2018 is het gemiddeld besteedbare huishoudinkomen in Almere Stad vrijwel gelijk aan dat in Buiten.

Figuur 2: Gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen (*€1000), Almere naar stadsdelen, particuliere huishoudens, excl. studentenhuishoudens, 2018

Bron: CBS. Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV), 2018

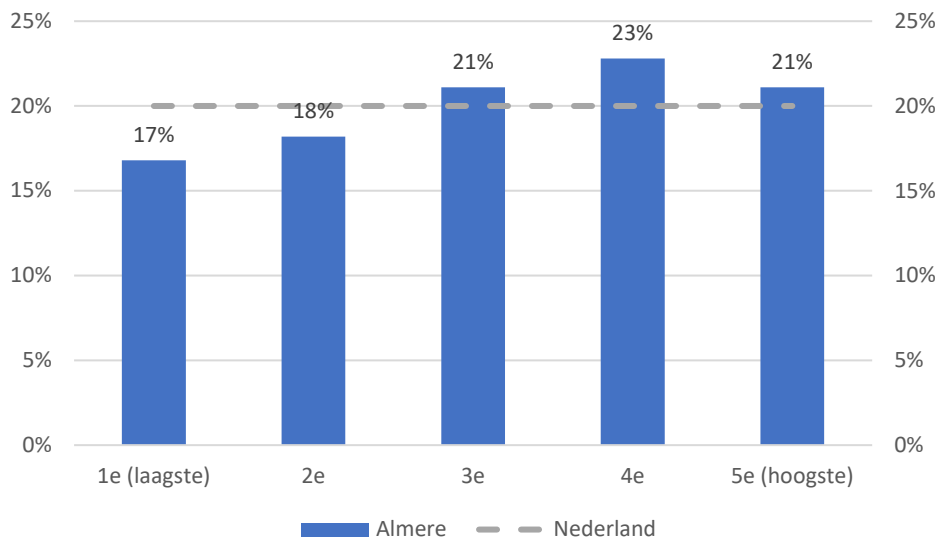
Indeling wijken naar gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen (2018)	
	Hoger dan €49.220
	€46.440 en met €49.220
	€41.540 tot en met €46.440
	€35.620 tot en met €41.540
	€35.620 en lager
	Geen gegevens

Figuur 3: Gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen, 2018, naar wijken. De wijken in de figuur zijn ingedeeld in 20% groepen, naar gemiddeld inkomen per wijk

Bron: CBS. Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV), 2018

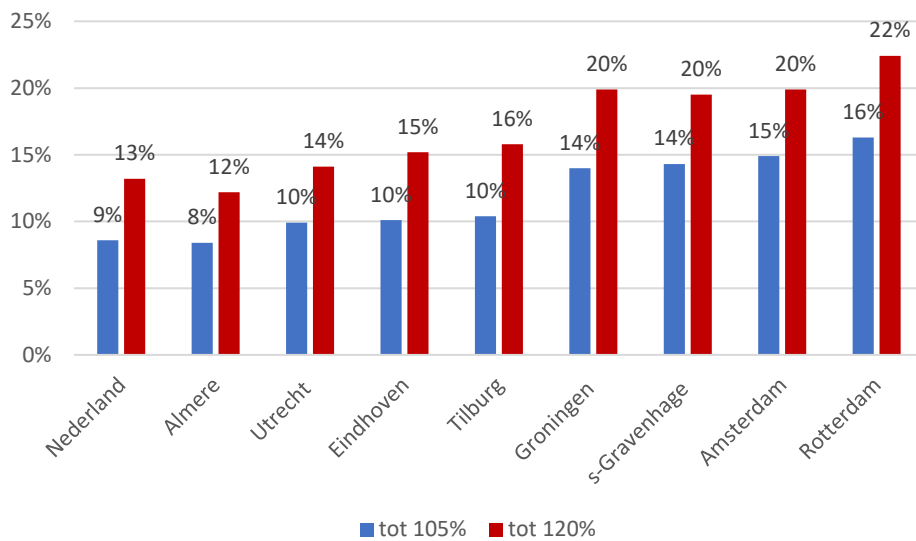
De inkomensverdeling over de wijken van Almere laat zien dat gemiddeld de laagste inkomens te vinden zijn in de centrumwijken en de (oudere) woonwijken daaromheen. Zie Bijlage 3 voor een overzicht van het gemiddelde inkomen per wijk.

De inkomensverdeling in Almere kan ook vergeleken worden met de inkomensverdeling in Nederland. Als alle Nederlandse huishoudens naar inkomen worden verdeeld in vijf groepen van 20% en de inkomensgrenzen van deze groepen worden toegepast op Almere, is te zien dat er in Almere in verhouding tot in Nederland gemiddeld minder huishoudens met lage inkomens zijn. Almere heeft in vergelijking met de Nederlandse inkomensverdeling meer midden- en hoge inkomens.

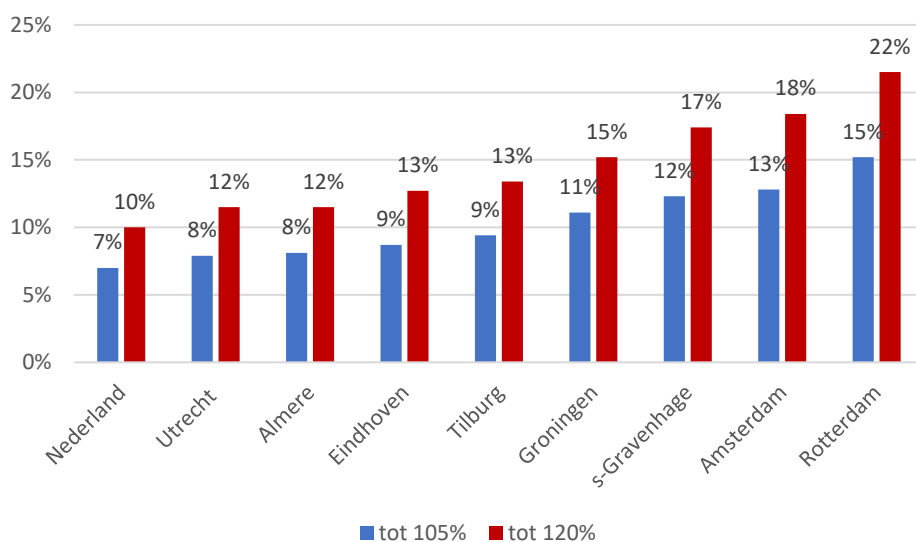
Figuur 4: Inkomensverdeling per 20%-groep van de landelijke verdeling besteedbaar huishoudeninkomen, particuliere huishoudens, excl. studentenhuishoudens, 2018
Bron: CBS. Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV), 2018

De aandelen huishoudens met een inkomen tot 105% en tot 120% sociaal minimum zijn in Almere net wat lager dan het landelijk gemiddelde. In andere grote gemeenten zijn de percentages huishoudens met een inkomen tot 105% en 120% van het sociaal minimum (soms aanzienlijk) hoger dan in Almere.

Figuur 5: Aandeel huishoudens met een inkomen tot 105% en 120% van het sociaal minimum (aantallen als aandeel van de particuliere huishoudens met een volledig jaarinkomen, exclusief studentenhuishoudens), Nederland en de grote gemeenten, 2019
Bron: CBS

De percentages kinderen die wonen in huishoudens met inkomens tot 105% en 120% sociaal minimum zijn in Almere wat hoger dan landelijk gemiddeld. Het beeld in Almere over de percentages kinderen in minimahuishoudens is nagenoeg gelijk aan het beeld in Utrecht. In andere grote gemeenten zijn de percentages kinderen die opgroeien in huishoudens met een inkomen tot 105% en 120% van het sociaal minimum (soms aanzienlijk) hoger dan in Almere.

Figuur 6: Aandeel kinderen die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 105% en 120% van het sociaal minimum (aantallen als aandeel van het aantal kinderen in particuliere huishoudens met een volledig jaarinkomen, exclusief studentenhuishoudens), Nederland en de grote gemeenten, 2019
Bron: CBS

2. Cliënten inkomensregelingen Almere

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de omvang en samenstelling van de cliëntenpopulatie van inkomensregelingen van de gemeente Almere. Inherent aan de inkomensregelingen is dat het inkomen van de huishoudens die er een beroep op doen in ieder geval niet hoger is dan 120% van het sociaal minimum (met uitzondering van bijzondere bijstand) en in de meeste gevallen niet hoger dan 105%.

De cliënten worden in beeld gebracht met behulp van diverse informatiebronnen. Het betreft registraties van zeven inkomensregelingen. De cliëntenpopulatie bestaat uit huishoudens die een bijstandsuitkering ontvangen en/ of gebruik maken van één of meerdere inkomensondersteunende regelingen uitgevoerd door de gemeente en één regeling uitgevoerd door de Sociale Verzekeringsbank.² Huishoudens die géén gebruik maken van een van deze regelingen blijven in de analyse buiten beeld, er wordt daarom gesproken van ‘cliënten inkomensregelingen’ in plaats van over ‘minima’. Er worden binnen de cliëntenpopulatie twee inkomensniveaus onderscheiden: tot 105% van het sociaal minimum en 105–120% van het sociaal minimum. Daarnaast worden de cliënten beschreven aan de hand van een aantal achtergrondkenmerken.

2.1 Omvang en ontwikkeling cliëntenpopulatie inkomensregelingen

De cliëntenpopulatie van de inkomensregelingen van de gemeente Almere bedraagt in 2020 10.672 huishoudens. Hiervan heeft het grootste deel van de huishoudens (83%) een inkomen tot 105% van het sociaal minimum. Van de huishoudens met een inkomensregeling heeft 17% een inkomen tussen de 105% en 120% van het sociaal minimum.

Het absolute aantal huishoudens met een inkomensregeling is in 2020 licht gestegen ten opzichte van 2019, toen het totaal 10.567 huishoudens bedroeg. In relatieve zin is het aandeel huishoudens met een regeling licht gedaald. In 2020 maakt 11,4% van de Almeerse huishoudens gebruik van een of meerdere regelingen, in 2019 gold dit voor 11,5% van de huishoudens.

In 2020 is het gebruik van drie regelingen toegenomen, en van vier regelingen afgenomen ten opzichte van 2019. De grootste toename is te zien bij de Aanvullende inkomensverzekering Ouderen met een toename van 7%. De grootste afname is te zien bij het gebruik van het Woonlastenfonds (–14%), deze afname heeft echter naar verwachting (ook) een administratieve oorzaak³. Relatief grote veranderingen zijn verder te zien bij de Algemene bijstand (+5%), en de Bijzondere bijstand (–5%).

Het percentage Almeerse huishoudens dat gebruik maakt van regelingen beschikbaar voor inkomens tot 105% sociaal minimum is 9,5% in 2020. Dit percentage is wat lager dan in 2019, toen dit percentage 9,7% bedroeg. Het percentage huishoudens dat uitsluitend gebruik maakt van regelingen die beschikbaar zijn voor de inkomensgroep van 105%–120% sociaal minimum is 1,9% in 2020. Dit percentage is net wat hoger dan in 2019 (toen: 1,8%).

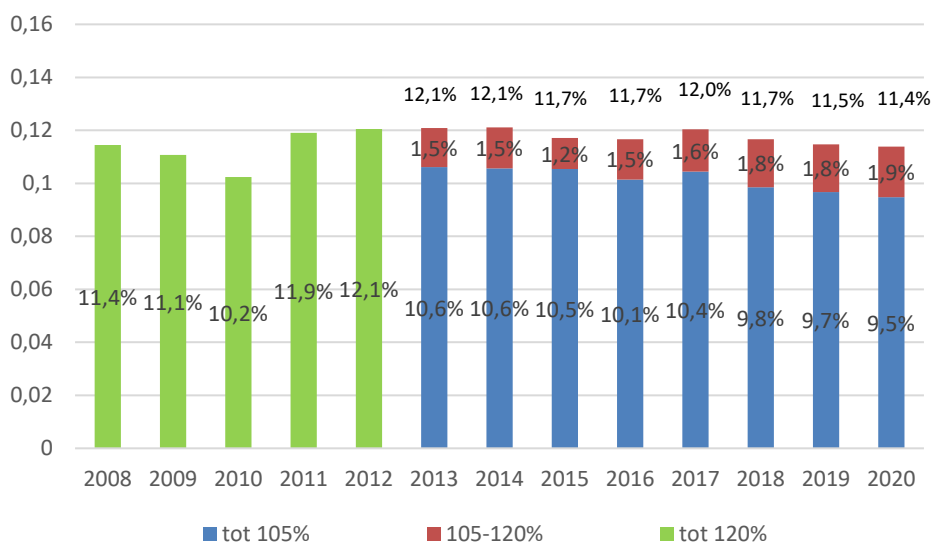
Tabel 7: Aantal cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere, 2020

Minimumniveau	Aantal huishoudens	Aandeel van alle huishoudens
Tot 105%	8.885	9,5%
105% tot 120%	1.787	1,9%
Totaal cliënten	10.672	11,4%

² Gemeente: Algemene Bijstand (uitkering Participatiewet, voorheen Wet Werk en Bijstand), Bijzondere Bijstand, Individuele inkomensvoorziening (voorheen langdurigheidstoelage), Kwijtschelding gemeentelijke belastingen, Aanvullende ziektekostenverzekering, Woonlastenfonds. SVB (Sociale Verzekeringsbank): Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO). Deze bestanden zijn gekoppeld aan de BRP (Basisregistratie Persoonsgegevens) op persoonsniveau. Hieruit is een onderzoeksbestand ontstaan op persoons- en huishoudensniveau. Ook gegevens van de schulddienstverlening zijn hieraan gekoppeld.

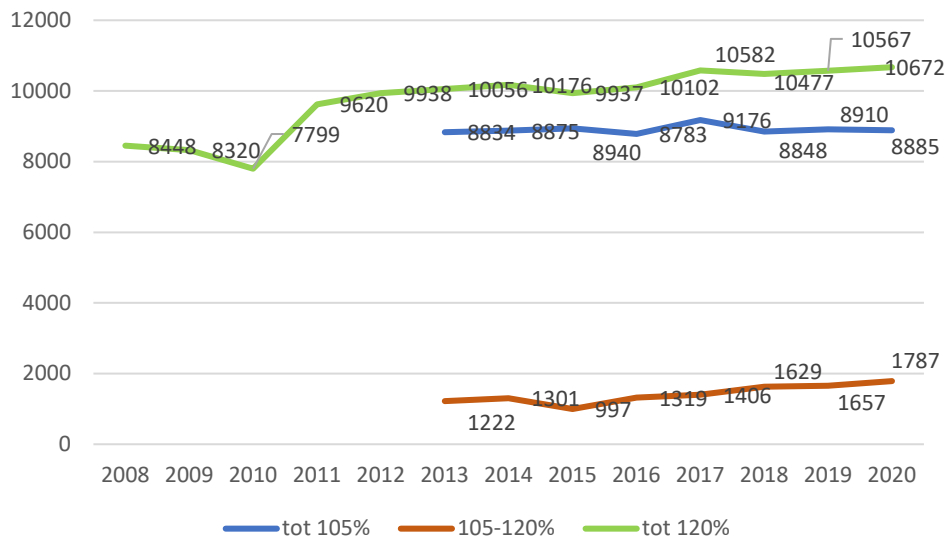
³ Niet alle toewijzingen blijken op persoonsnummer geregistreerd te zijn.

Figuur 8: Ontwikkeling Cliënten inkomensregelingen Almere (Aantallen huishoudens als aandeel van het totaal aantal huishoudens in Almere)

NB: De gegevens over de aantallen minimahuishoudens over de periode 2008–2012 zijn omgerekend naar cliëntenhuishoudens inkomensregelingen. Dit leidt voor de jaren tot 2013 tot andere aandelen cliënten inkomensregelingen dan in de rapportage over 2015 weergegeven zijn. In deze rapportage was het aandeel cliëntenhuishoudens ingeschat.

De figuur hieronder schetst een beeld van de ontwikkeling van het aantal cliëntenhuishoudens in Almere over de periode 2008–2012.

Figuur 9: Ontwikkeling aantal cliëntenhuishoudens gemeentelijke regelingen, 2008 –2020

Bron: Databestanden Minima 2008–2012, databestanden Cliënten inkomensregelingen 2013–2020

2.2. Duur gebruik inkomensregelingen

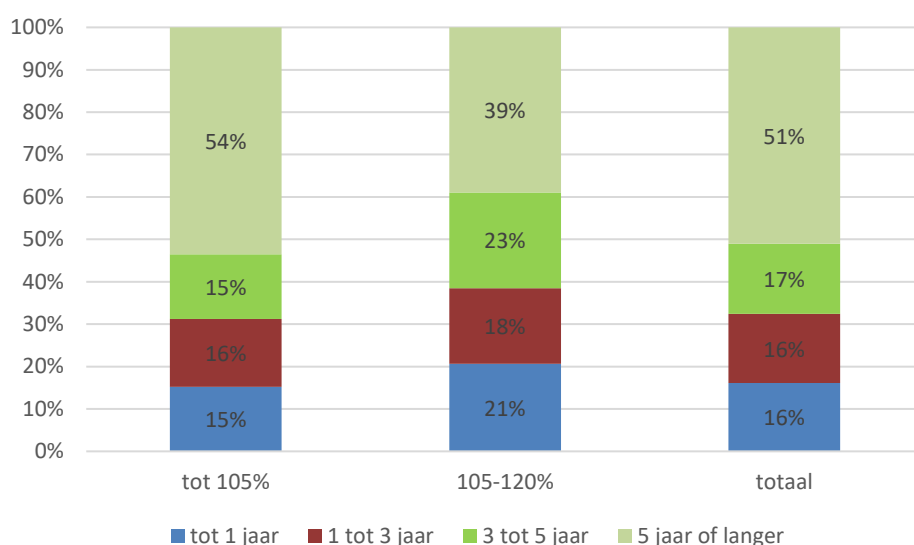
Net iets meer dan de helft van de cliënten van gemeentelijke inkomensregelingen gebruikt vijf jaar of langer één of meerdere vormen van inkomensondersteuning, zie de tabel en figuur hieronder. Bij de huishoudens met een inkomen van 105% tot 120% van het sociaal minimum is een lager aandeel huishoudens voor een langere periode afhankelijk van inkomensondersteuning dan bij de totale cliëntenpopulatie.

Ten opzichte van 2019 is in 2020 zowel het aandeel huishoudens dat 5 jaar of langer, als het aandeel huishoudens dat korter dan 1 jaar een regeling gebruikt licht toegenomen.

Tabel 10 Duur gebruik inkomensregelingen 2020 (aantal huishoudens)

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere, 2020

	Cliënten met een inkomen tot 105%	Cliënten met een inkomen van 105% – 120%	Totaal cliënten
Tot 1 jaar	1.351	369	1.720
1 tot 3 jaar	1.421	319	1.740
3 tot 5 jaar	1.359	403	1.762
5 jaar of langer	4.754	696	5.450
Totaal cliënten	8.885	1.787	10.672

Figuur 11: Duur gebruik inkomensregelingen 2020 (percentage huishoudens)

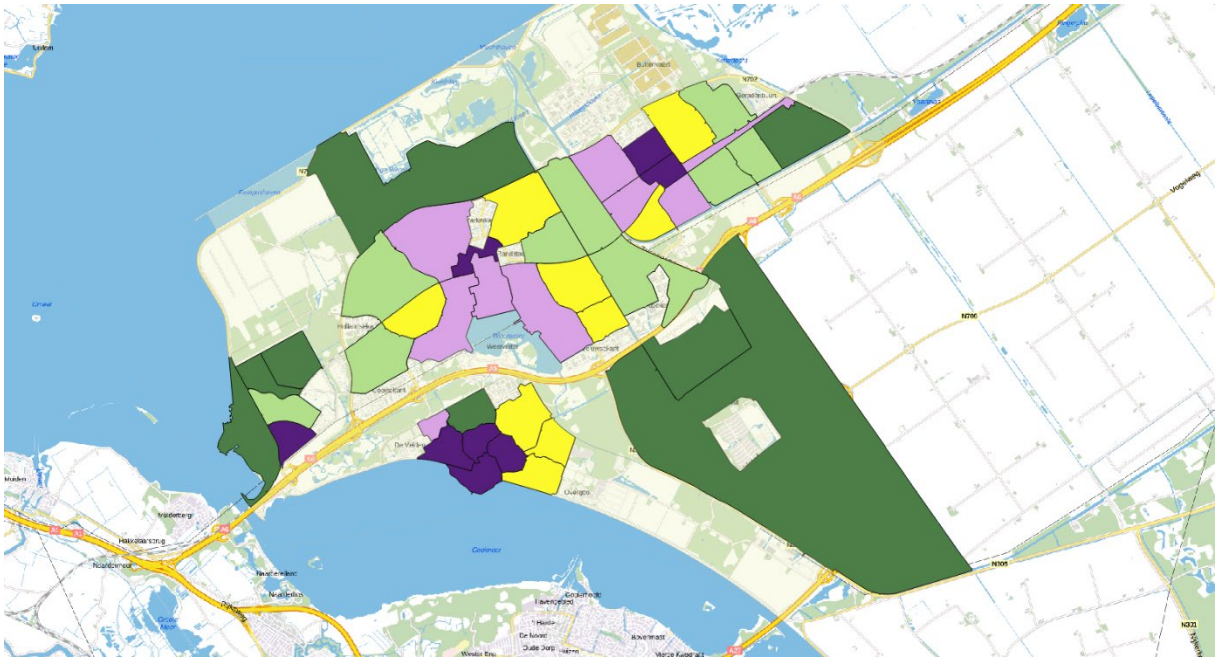
Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere, 2020

2.3 Ruimtelijke spreiding cliënten inkomensregelingen

De ruimtelijke spreiding van de cliëntenpopulatie van de gemeentelijke inkomensregelingen laat zien dat concentraties zich bevinden in Almere Haven, in de wijken die grenzen aan Centrum Almere Stad en het centrum van Almere Buiten. Dit zijn met name de oudere wijken van Almere met relatief veel sociale huurwoningen. Ook Olympiakwartier in Almere Poort scoort ‘hoog’ als er gekeken wordt naar het percentage cliëntenhuishoudens binnen de wijk. Het totaal aantal huishoudens binnen deze wijk is echter niet erg hoog.

De wijken met relatief de meeste huishoudens in de cliëntenpopulatie zijn Staatsliedenwijk, De Wierden en De Hoven. In Noorderplassen, Duin, ‘Nog niet ingedeeld Hout’ (lees: Oosterwold) en Noorderplassen zijn relatief weinig cliënten inkomensondersteuning te vinden⁴. Zie Bijlage 3 voor een overzicht van het percentage cliëntenhuishoudens per wijk.

⁴ In een aantal wijken wonen in totaal 10 of minder huishoudens die gebruik maken van regelingen. Deze wijken staan niet weergegeven in de figuur of tabel.

	Aandeel huishoudens met één of meer regelingen
	8,12% of lager
	8,12% tot en met 9,65%
	9,65% tot en met 11,70%
	11,70% tot en met 18,27%
	Hoger dan 18,27%
	Geen gegevens

Figuur 12: Omvang cliëntenpopulatie inkomensregelingen Almere, 2020, naar wijken. De wijken in de figuur zijn ingedeeld in 20% groepen, naar aandeel huishoudens met regelingen

Bij minder dan 10 huishoudens worden er geen gegevens op de kaart weergegeven.

Bron: Databestand cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Tabel 13: Wijken met de grootste en wijken met de kleinste cliëntenpopulatie inkomensregelingen Almere 2020(aandeel van het totaal aantal huishoudens)

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Bij minder dan 10 huishoudens worden wijken niet weergegeven.

Top 10–grootste cliënten populatie inkomensregelingen		Top 10– kleinste cliëntenpopulatie inkomensregelingen	
Staatsliedenwijk	31%	Duin	2%
De Wierden	26%	Nog niet ingedeeld Hout	2%
De Hoven	24%	Noorderplassen	3%
Centrum Almere Buiten	21%	Homeruskwartier+Hoge/Middenkant	5%
Olympiakwartier	20%	Nobelhorst+Twentsekant	6%
Centrum Almere Haven	19%	De Gouwen	7%
De Werven	19%	Stripheldenbuurt	7%
Centrum Almere Stad	18%	Columbuskwartier	7%
Stedenwijk	18%	TdVaarten Zuid+Sallandsekant	8%
Molenbuurt+Poldervlak	18%	Muziekwijk Nrd+Hollandsekant	8%

2.4 Kenmerken cliënten inkomensregelingen Almere

Van de huishoudens die gebruik maken van één of meerdere financiële regelingen is bijna de helft (47%) een huishouden dat bestaat uit één persoon. Ook eenoudergezinnen en paren met kinderen maken met een aandeel van respectievelijk 20% en 19% vaak deel uit van de cliëntenhuishoudens. Vier van de tien huishoudens van de huishoudens in de cliëntenpopulatie heeft een gezinshoofd met een leeftijd tussen de 45 en 65 jaar. Bijna vier op de tien huishoudens in de populatie heeft een Nederlands gezinshoofd (38%), ook huishoudens met Surinaamse en overige- niet westerse gezinshoofden komen vaak voor met aandelen van 17%, respectievelijk 16%, van de cliëntenhuishoudens.

Tabel 14: Kenmerken cliënten populatie inkomensregelingen Almere 2020(% huishoudens): onderverdeling naar huishoudtype

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Huishoudtype	Aandeel van de cliëntenhuishoudens
Paar zonder kind	7%
Paar met kind	19%
Eenoudergezin	20%
Alleenstaande	47%
Institutioneel en overig	7%

Tabel 15: Kenmerken cliënten populatie inkomensregelingen Almere 2020 (% huishoudens): onderverdeling naar leeftijd gezinshoofd

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Leeftijdsgroep gezinshoofd	Aandeel van de cliëntenhuishoudens
tot 25 jaar	5%
25 tot 45 jaar	35%
45 tot 65 jaar	41%
65 en ouder	20%

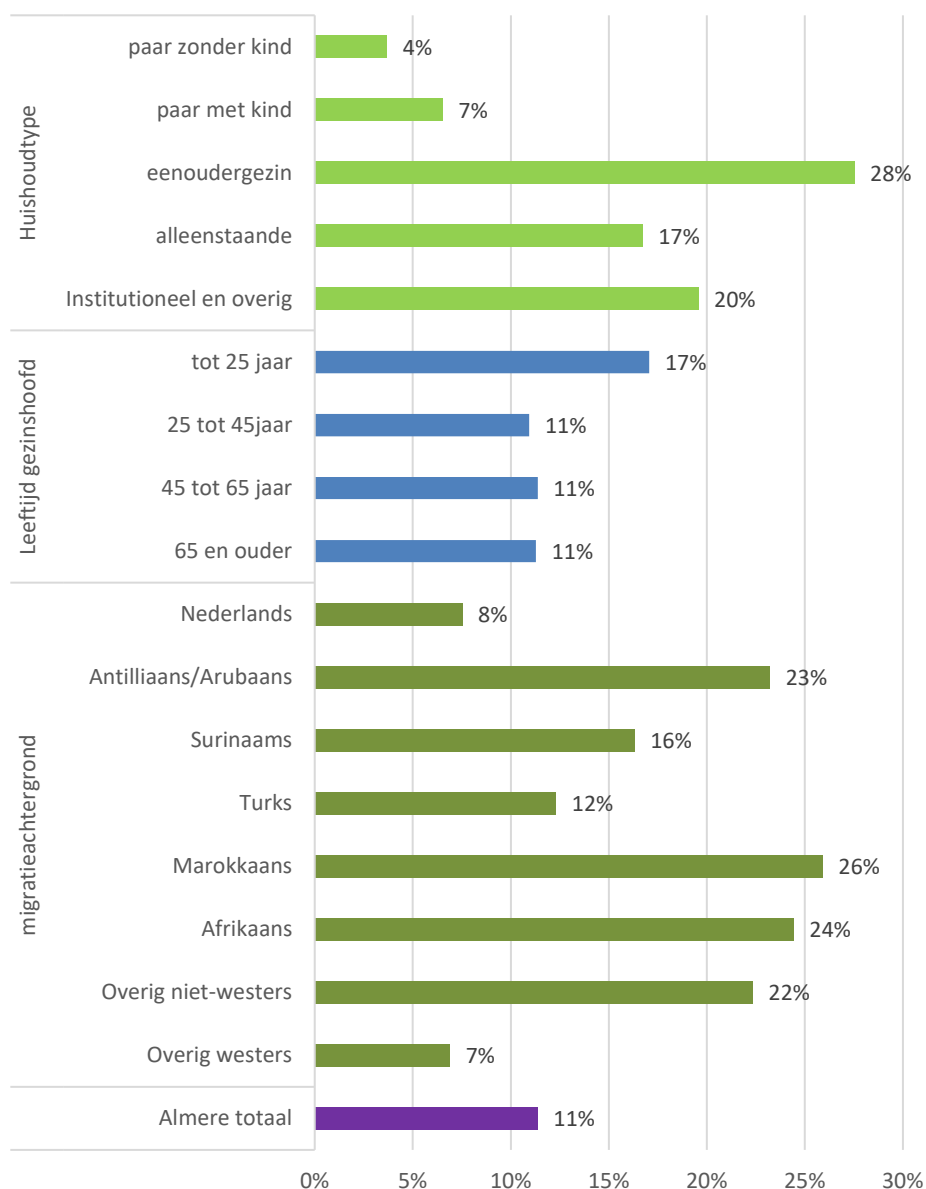
Figuur 16: Kenmerken cliënten populatie inkomensregelingen Almere 2020 (% huishoudens):
 onderverdeling naar migratieachtergrond gezinshoofd

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Migratieachtergrond gezinshoofd	Aandeel van de cliëntenhuishoudens
Nederlands	38%
Antilliaans/Arubaans	6%
Surinaams	17%
Turks	2%
Marokkaans	7%
Afrikaans	7%
Overig niet-westers	16%
Overig westers	7%

Het gebruik van de regelingen door huishoudens met verschillende eigenschappen kan ook uitgezet worden tegen hoe vaak deze huishoudens in Almere voorkomen. Als het aantal cliëntenhuishoudens binnen een subgroep uitgezet wordt tegen het totaal aantal huishoudens binnen deze subgroep is het beeld dat het gebruik van regelingen relatief vaak voorkomt onder de volgende groepen huishoudens: eenoudergezinnen, institutionele en overige huishoudens⁵, en huishoudens met een overig niet-westers, Afrikaans, Marokkaans of een Antilliaans/Arubaans gezinshoofd. Zie de figuur hieronder.

⁵ Bij institutionele en overige huishoudens kan gedacht worden aan personen woonachtig in zorginstellingen en huishoudens van meer dan twee generaties

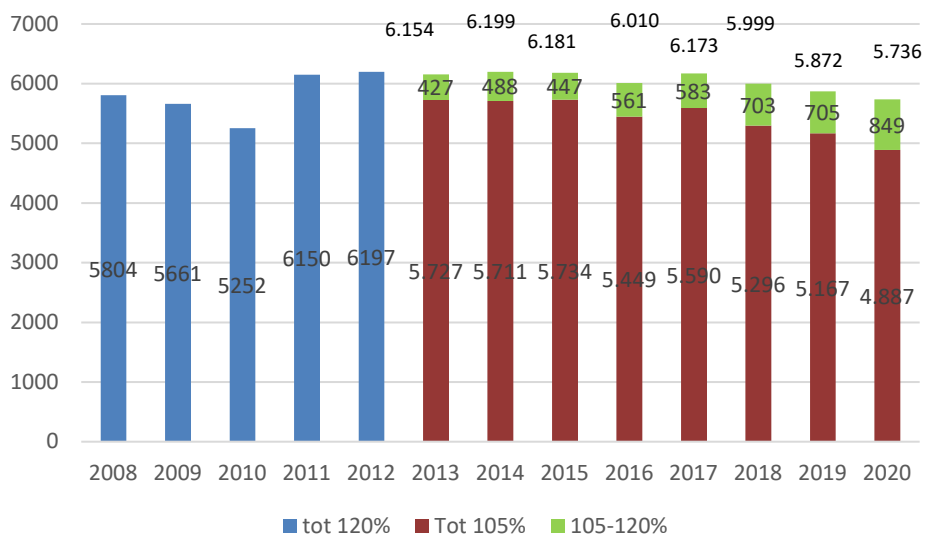
Figuur 17: Omvang cliëntenpopulatie inkomensregelingen Almere 2020, naar subgroep (aandeel van het aantal huishoudens in de verschillende subgroepen)

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

2.5 Kinderen in huishoudens in de cliëntenpopulatie inkomensregelingen

Het aantal kinderen tot 18 jaar dat opgroeit in een huishouden dat gebruik maakt van inkomensregelingen bedraagt in 2020 5.736 kinderen, of 12,1% van het totaal aantal kinderen in Almere. Dit aantal is wat lager dan in 2019 toen dit aantal 5.872 bedroeg (12,3% van het aantal kinderen).

Het grootste deel van deze kinderen in huishoudens die gebruik maken van één of meerdere inkomensregelingen (cliëntenhuishoudens) behoort tot een huishouden met een inkomen op het laagste minimumniveau (tot 105% van het sociaal minimum). In 2020 geldt dit voor 85% van de kinderen in cliëntenhuishoudens. In 2019 bedroeg dit percentage nog 88%.

Figuur 18: Ontwikkeling aantal kinderen in huishoudens die gebruik maken van een gemeentelijke regeling 2008–2020.

Bron: Databestanden Minima 2008–2012, databestanden Cliënten inkomensregelingen 2013–2020

Tabel 19: Kenmerken kinderen in huishoudens in cliëntenpopulatie inkomensregelingen Almere 2020 (% kinderen), onderverdeling leeftijd van het kind.

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Leeftijd van het kind	Aandeel van de cliëntenhuishoudens
Nul tot vier jaar	17%
Vier tot twaalf jaar	46%
Twaalf tot 18 jaar	36%

Tabel 20: Kenmerken kinderen in huishoudens in cliëntenpopulatie inkomensregelingen Almere 2020 (% kinderen), onderverdeling huishoudentype

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

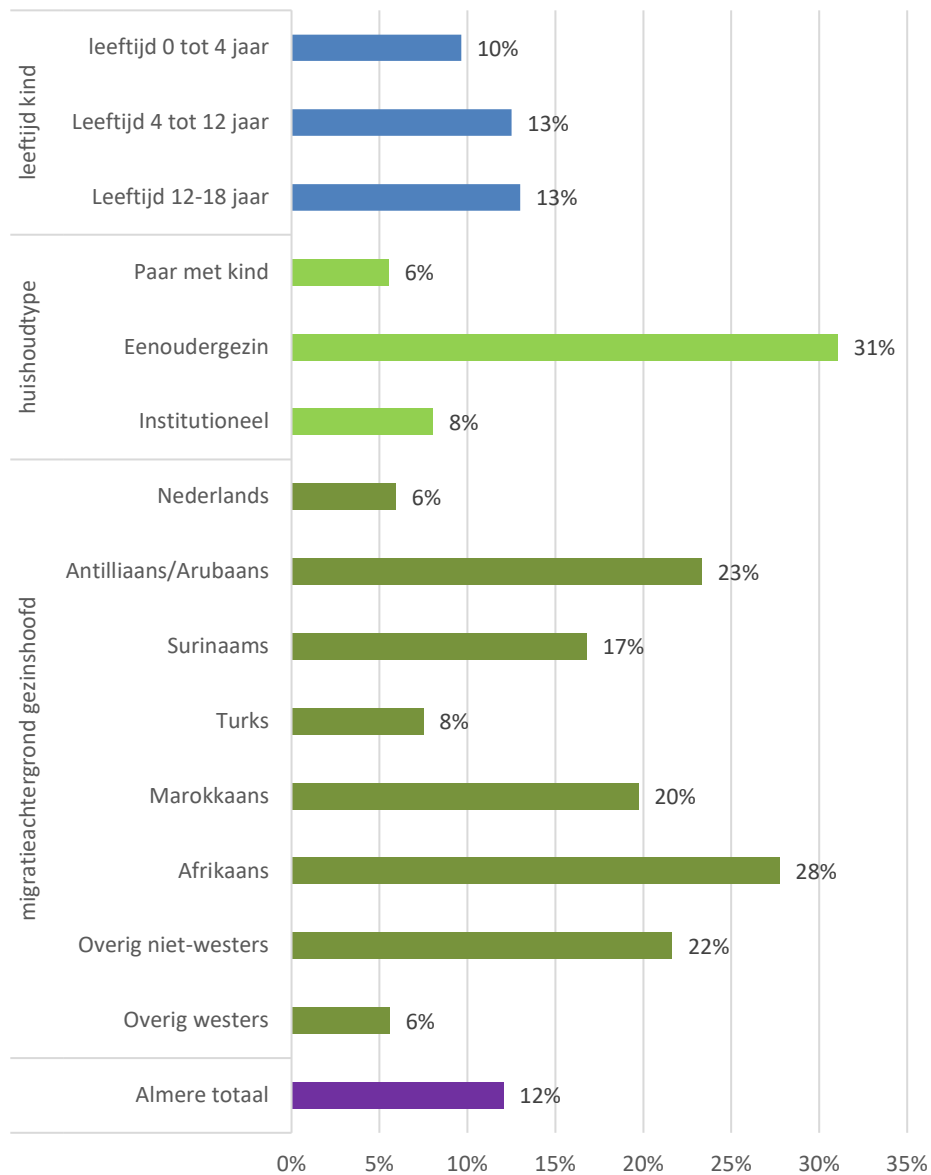
Huishoudtype	Aandeel van de cliëntenhuishoudens
Paar met kind	34%
Eenoudergezin	65%
Overige huishoudens waaronder institutionele huishoudens	1%

Tabel 21: Kenmerken kinderen in huishoudens in cliëntenpopulatie inkomensregelingen Almere 2020 (% kinderen), onderverdeling migratieachtergrond gezinshoofd
Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Migratieachtergrond gezinshoofd	Aandeel van de cliëntenhuishoudens
Nederlands	22%
Antilliaans/Arubaans	7%
Surinaams	22%
Turks	2%
Marokkaans	11%
Afrikaans	11%
Overig niet-westers	21%
Overig westers	5%

Het aantal kinderen in verschillende typen huishoudens die gebruik maken van inkomensregelingen kan uitgezet worden tegen het totaal aantal kinderen binnen deze verschillende typen huishoudens. Zo bekeken behoren kinderen in eenoudergezinnen naar verhouding relatief vaak tot huishoudens die gebruik maken van één of meer inkomensregelingen (31% van de kinderen in eenoudergezinnen maakt deel uit van een cliëntenhuishouden). Het aandeel kinderen in tweeoudergezinnen dat opgroeit in een cliëntenhuishouden is juist fors lager dan gemiddeld.

Tussen de drie leeftijdsgroepen zijn er niet zulke grote verschillen in de aandelen kinderen die behoren tot huishoudens de cliëntenpopulatie. Kinderen in huishoudens waarvan het hoofd van Afrikaanse, Antilliaanse/Arubaanse, Marokkaanse of overige niet-westerse herkomst is groeien relatief het vaakst op in huishoudens die afhankelijk zijn van gemeentelijke inkomensondersteuning. Voor kinderen in huishoudens met een hoofd van Nederlandse, overig westerse of Turkse achtergrond geldt dit het minst.

Figuur 22: Aandeel kinderen in huishoudens in cliëntenpopulatie inkomensregelingen Almere 2020, naar subgroep.

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

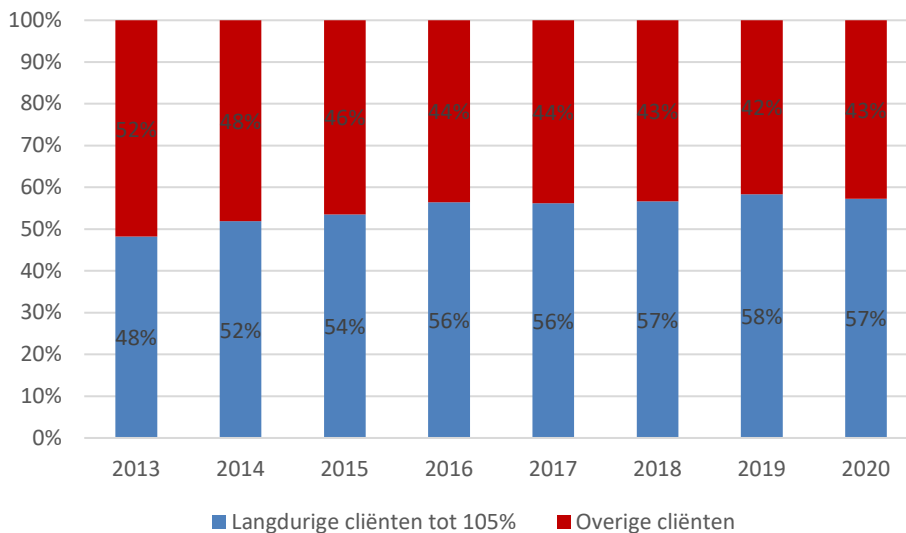
3. Langdurige cliënten inkomensregelingen Almere

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van huishoudens die langdurig cliënt zijn van de verschillende inkomensregelingen. Voor het vaststellen van langdurigheid wordt in *dit* hoofdstuk uitgegaan van een duur van de cliëntrelatie van inkomensregelingen van ten minste drie jaar, en van een inkomen tot 105% van het sociaal minimum. Drie jaar is een periode die ook in andere gemeenten vaak gebruikt wordt om langdurigheid van de minimumsituatie vast te stellen.

3.1 Omvang en spreiding langdurige cliëntenpopulatie

Het aantal huishoudens dat langdurig cliënt is van één of meerdere Almeerse inkomensregelingen en een inkomen heeft tot 105% van het sociaal minimum is 6.113 in 2020. Dit aantal is net wat lager dan in 2019 toen het aantal 6.164 bedroeg.

Het aantal langdurige cliënten als aandeel van alle cliëntenhuishoudens is 57%. In totaal betreft het 6,5% van alle Almeerse huishoudens. Deze percentages zijn hiermee in 2020 net wat lager dan in 2019. Het aandeel langdurige cliënten bedroeg in 2019 6,7% van alle Almeerse huishoudens en het aantal langdurige cliënten als aandeel van alle cliëntenhuishoudens was 58%.

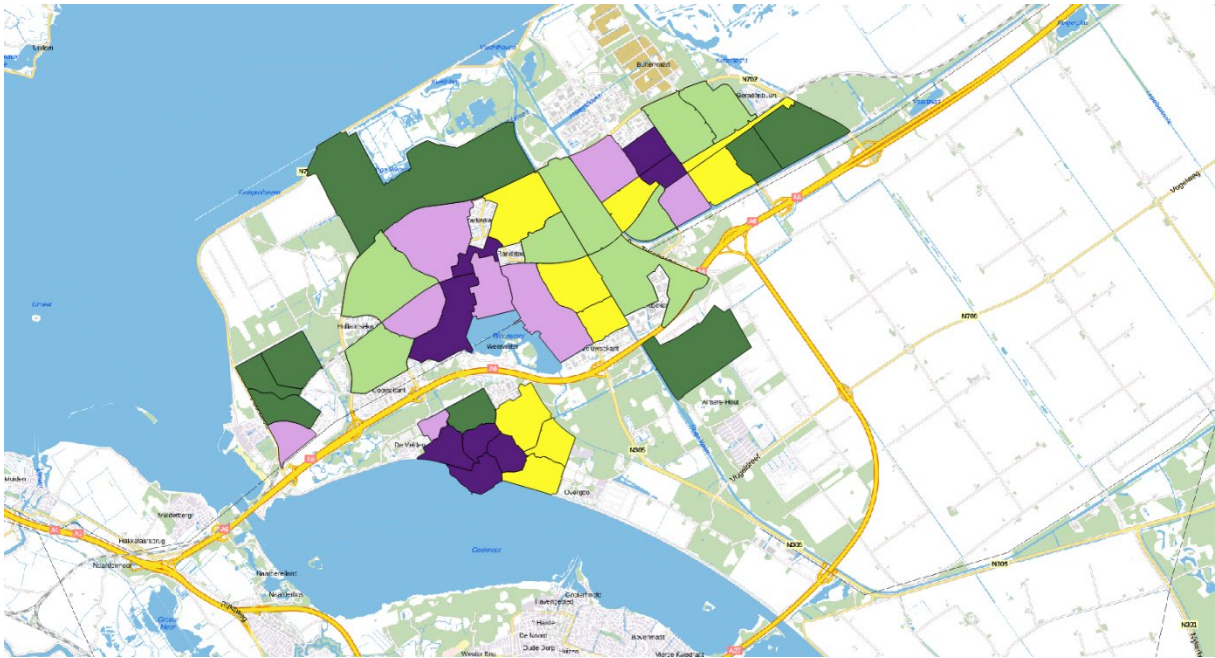

Figuur 23: Indeling cliënten inkomensregelingen Almere naar duur (% cliëntenhuishoudens)

Bron: Databestanden cliënten inkomensregelingen 2013–2020

De spreiding van de langdurige cliënten op het laagste minimumniveau over de stad komt grotendeels overeen met de spreiding van alle minimahuishoudens. Vooral de (oudere) wijken in en om de stadsdeelcentra hebben een relatief grote langdurige cliëntenpopulatie. Van alle wijken bevinden naar verhouding de meeste langdurige cliënten met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum zich in Staatsliedenwijk, De Hoven en De Wierden. In deze wijken heeft 15% of meer van de huishoudens drie jaar of langer een inkomen op het laagste minimumniveau⁶. Zie Bijlage 3 voor een overzicht van het percentage langdurige cliëntenhuishoudens tot 105% per wijk.

⁶ In een aantal wijken wonen in totaal 10 of minder huishoudens die langdurig gebruik maken van regelingen. Deze wijken staan niet weergegeven in de figuur.

Figuur 24: Omvang populatie langdurige cliënten inkomensregelingen Almere, 2020 naar wijken. De wijken in de figuur zijn ingedeeld in 20% groepen, naar het aandeel langdurige cliënten. Bij minder dan 10 huishoudens worden er geen gegevens op de kaart weergegeven.

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

	Aandeel langdurige cliënten inkomensregelingen naar wijk
	4,51% of lager
	4,51% tot en met 5,98%
	5,98% tot en met 6,73%
	6,73% tot en met 10,02%
	Hoger dan 10,02%
	Geen gegevens

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

3.2 Kenmerken langdurige cliënten inkomensregelingen

De helft van de langdurige cliënten met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum is alleenstaand (50%) en een op de vijf is een eenoudergezin (21%). 19% van de langdurige cliënten is een tweoudergezin. Van de grootste groep langdurige cliënten is het hoofd tussen de 45 en 65 jaar oud. Een klein derde is jonger dan 45 en 23% is ouder dan 65 jaar. Er zijn nauwelijks langdurige cliënten met een gezinshoofd dat jonger is dan 25 jaar. Wat betreft de herkomst heeft de grootste groep binnen de langdurige cliëntenpopulatie een Nederlandse migratieachtergrond. De daaropvolgende grootste groepen hebben een overig niet-westerse of een Surinaamse achtergrond.

Tabel 25: Kenmerken langdurige cliënten populatie met inkomen tot 105% van het sociaal minimum, Almere 2020, onderverdeling huishoudentype

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Huishoudtype	Aandeel langdurige cliëntenhuishoudens
Paar zonder kinderen	7%
Paar met kinderen	19%
Eenoudergezin	21%
Alleenstaande	50%
Overig & Institutioneel	3%

Tabel 26: Kenmerken langdurige cliënten populatie met inkomen tot 105% van het sociaal minimum, Almere 2020, onderverdeling leeftijd gezinshoofd

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

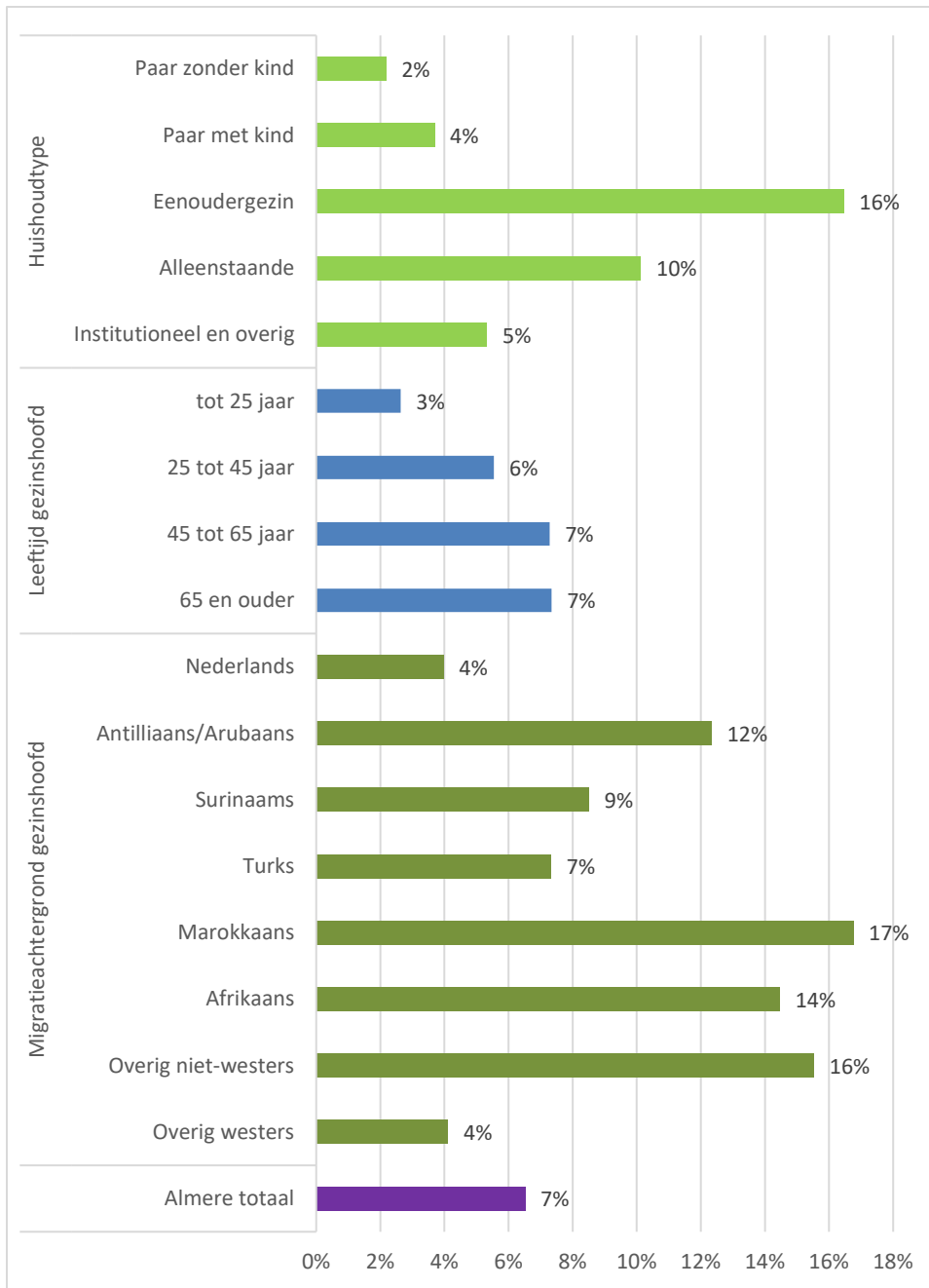
Leeftijd gezinshoofd	Aandeel langdurige cliëntenhuishoudens
tot 25 jaar	1%
25 tot 45 jaar	31%
45 tot 65 jaar	46%
65 en ouder	23%

Tabel 27: Kenmerken langdurige cliënten populatie met inkomen tot 105% van het sociaal minimum, Almere 2020, onderverdeling migratieachtergrond gezinshoofd

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Migratieachtergrond gezinshoofd	Aandeel langdurige cliëntenhuishoudens
Nederlands	35%
Antilliaans/Arubaans	5%
Surinaams	16%
Turks	2%
Marokkaans	8%
Afrikaans	7%
Overig niet-westers	20%
Overig westers	7%

Het aantal langdurige cliëntenhuishoudens in de verschillende subgroepen kan ook uitgezet worden tegen het totale aantal Almeerse huishoudens binnen deze groepen. Op deze manier weergegeven wordt duidelijk dat het aandeel langdurige cliëntenhuishoudens naar verhouding hoog is binnen de volgende groepen: eenoudergezinnen, huishoudens met een Marokkaans, Afrikaans, Overig niet-westers of Antilliaans/ Arubaans gezinshoofd. Huishoudens met een gezinshoofd in een oudere leeftijdsgroep zijn wat vaker langdurig cliënt dan huishoudens met een gezinshoofd in een jongere leeftijdsgroep.

Figuur 28: Omvang langdurige cliëntenpopulatie met inkomen tot 105% Almere 2020, naar subgroep (% huishoudens)

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

3.3 Kinderen in huishoudens in de langdurige cliëntenpopulatie inkomensregelingen

Het aantal kinderen dat tot een huishouden behoort dat langdurig cliënt is en een inkomen heeft tot 105% van het sociaal minimum, is 3.484 kinderen in 2020. Dit komt neer op 7,3% van alle minderjarige kinderen in Almere. Dit is een daling ten opzichte van 2019. Toen betrof het 3.662 kinderen, wat neerkwam op 7,7% van alle minderjarige kinderen.

Van de kinderen die opgroeien in een huishouden dat langdurig gebruik maakt van één of meerdere inkomensregelingen is bijna de helft (46%) 4 tot 12 jaar oud. Vier van de tien kinderen in deze situatie zijn 12 tot 18 jaar oud. Tweederde van de kinderen die opgroeien in een huishouden dat langdurig een laag inkomen heeft, groeit op in een eenoudergezin (66%). In 2019 was dit aandeel 65%. Twee van de tien kinderen die opgroeien in een huishouden met langdurig een laag inkomen wonen in een huishouden met een Nederlands gezinshoofd (20%).

Tabel 29: Kenmerken kinderen in huishoudens in de langdurige cliëntenpopulatie met inkomen tot 105% van het sociaal minimum Almere 2020, onderverdeling leeftijd kind.

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Leeftijd van het kind	Aandeel van de langdurige cliëntenhuishoudens
0 tot 4 jaar	14%
4 tot 12 jaar	46%
12 tot 18 jaar	40%

Tabel 30: Kenmerken kinderen in huishoudens in de langdurige cliëntenpopulatie met inkomen tot 105% van het sociaal minimum Almere 2020, onderverdeling huishoudentype.

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Huishoudtype	Aandeel van de langdurige cliëntenhuishoudens
Paar met kind	34%
Eenoudergezin	66%
Overige huishoudens waaronder institutionele huishoudens	0%

Tabel 31: Kenmerken kinderen in huishoudens in de langdurige cliëntenpopulatie met inkomen tot 105% van het sociaal minimum Almere 2020, onderverdeling migratieachtergrond gezinshoofd.

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Migratieachtergrond	Aandeel van de langdurige cliëntenhuishoudens
Nederlands	20%
Antilliaans/Arubaans	6%
Surinaams	19%
Turks	2%
Marokkaans	13%
Afrikaans	12%
Overig niet-westers	24%
Overig westers	4%

4. Gebruik van inkomensregelingen

In dit hoofdstuk komt het gebruik van inkomensondersteunende maatregelen aan de orde. De informatie is gebaseerd op analyse van de onderstaande registraties:

Inkomensregeling	Doelgroep	Ingedeeld in inkomenscategorie in onderzoeksbestand
Algemene bijstand (uitkering Participatiewet, voorheen Wet werk en bijstand)	Huishoudens jonger dan de AOW-leeftijd, met onvoldoende inkomen of vermogen om van te leven.	Tot 105%
Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO)	Pensioengerechtigde huishoudens met een inkomen dat lager is dan het sociaal minimum (meestal bij onvolledige AOW).	Tot 105%
Bijzondere Bijstand	Huishoudens met een laag inkomen, met noodzakelijke kosten in een bijzondere situatie zonder dat daarvoor een voorliggende voorziening beschikbaar is.	105%–120%, als geen gebruik van regeling waarvoor categorie tot 105% geldt
Individuele inkomens toeslag (voor 2015: Langdurigheidstoeslag)	Huishoudens met een hoofd tussen 23 jaar en de AOW-leeftijd, die gedurende 5 jaar of langer een inkomen hebben tot het sociaal minimum.	Tot 105%
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen	Huishoudens met een inkomen tot het sociaal minimum.	Tot 105%
Woonlastenfonds	Huishoudens met huurtoeslag waarop een kwaliteitskorting* is toegepast, die gedurende 3 jaar of langer een inkomen hebben tot het sociaal minimum, waarvan ze 1 jaar een inkomen mogen hebben gehad tot 120% van het sociaal minimum.	Tot 105%
Collectieve ziektekostenverzekering minima	Huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.	105%–120%, als geen gebruik van regeling waarvoor categorie tot 105% geldt

* Boven de kwaliteitskortingsgrens moet de klant zelf bijdragen in de hoge huur en dekt de huurtoeslag niet volledig de meerkosten.

Toelichting inkomenscategorieën / minimumniveaus:

In het onderzoeksbestand zijn alle Almeerse huishoudens ingedeeld in drie inkomenscategorieën: 1. tot 105% van het sociaal minimum, 2. 105%–120% van het sociaal minimum en 3. meer dan 120% van het sociaal minimum:

- Er is gekozen voor de grens van 105% (in plaats van 100%) aangezien ouderen met een inkomen op bijstandsniveau door belastingregels op een inkomen van 105% van het sociaal minimum uitkomen. De overige huishoudens die de betreffende inkomensregelingen gebruiken hebben wel een inkomen tot 100% van het sociaal minimum, maar de groep ouderen is te klein om er een aparte categorie voor te maken.
- Er is gekozen voor de grens van 120% aangezien mensen tot ongeveer die grens aanspraak kunnen maken op bijzondere bijstand.⁷ Bij huishoudens met alleen de collectieve ziektekostenverzekering minima is gekozen om die ook onder de tweede categorie te laten vallen, aangezien niet vastgesteld kan worden of ze onder of boven 105% en onder of boven 120% van het sociaal minimum zitten. Bovendien is voor een aparte categorie 120%–130% het aantal huishoudens te klein.
- Huishoudens die in de derde categorie vallen maken geen gebruik van de inkomensregelingen. Bij dit onderzoek wordt er vanuit gegaan dat deze huishoudens een inkomen hebben dat hoger ligt dan 120% van het sociaal minimum.

⁷ Bijzondere bijstand wordt toegekend afhankelijk van de financiële draagkracht van het huishouden. Het komt niet vaak voor dat huishoudens die bijzondere bijstand krijgen een inkomen hebben hoger dan 120% van het sociaal minimum.

4.1 Gebruik regelingen

In 2020 maken 10.672 huishoudens gebruik van één of meerdere gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen (inclusief AIO, uitgevoerd door de Sociale Verzekeringsbank). Dit is wat hoger dan in 2019, toen dat aantal 10.567 bedroeg.

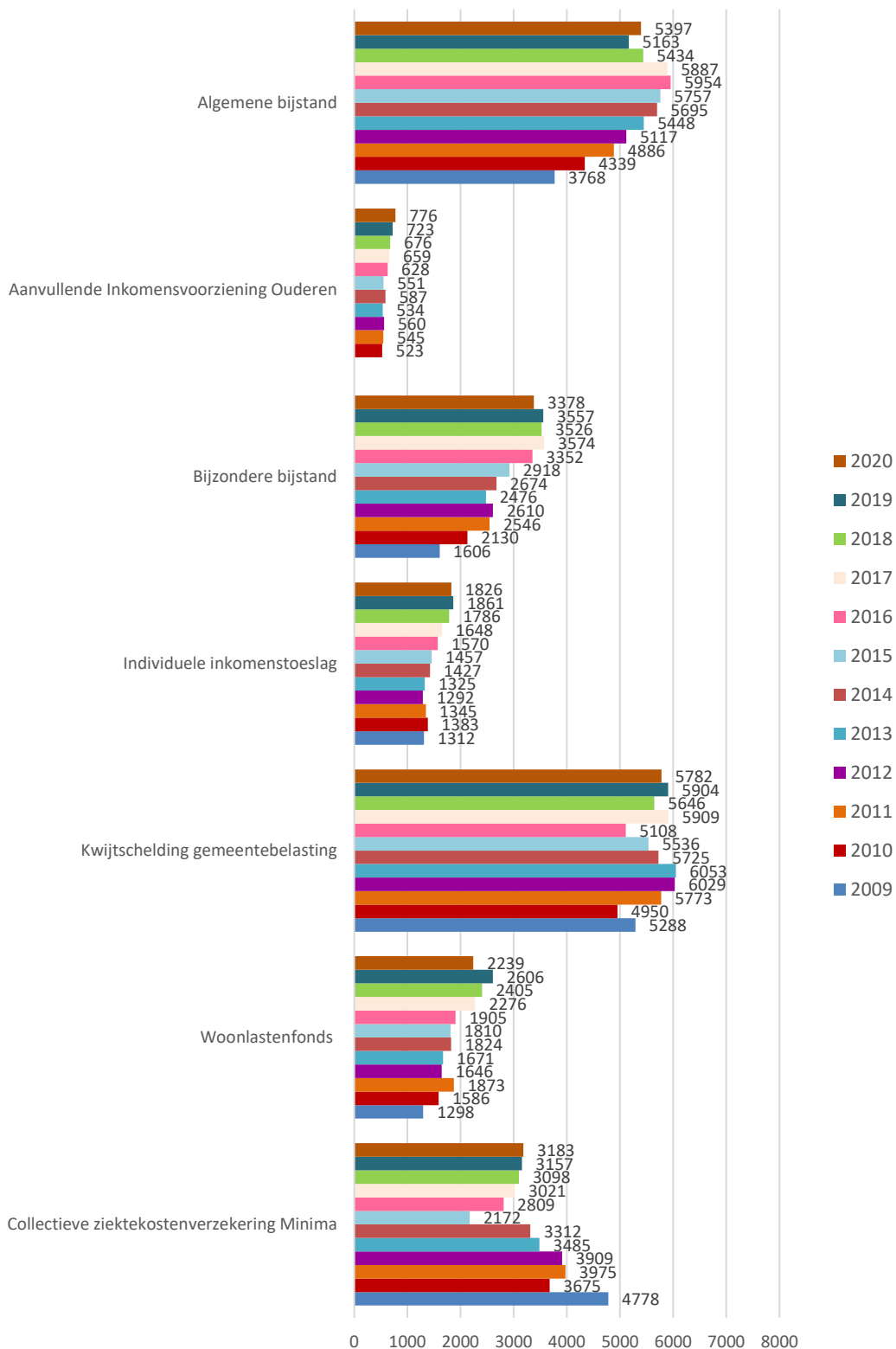
In 2020 is het gebruik van drie regelingen toegenomen en van vier regelingen afgenomen ten opzichte van 2019. Toenames zijn te zien bij de Aanvullende inkomensverzekering Ouderen (+7%), Algemene bijstand (+5%), en de Collectieve ziektekostenverzekering Minima (+1%), Afnames zijn te zien bij het Woonlastenfonds (-14%), Bijzondere bijstand (-5%), Kwijtschelding gemeentebelasting (-2%) en bij de Individuele inkomenstoeslag (-2%). De afname van het gebruik van het Woonlastenfonds heeft vermoedelijk (ook) een administratieve oorzaak⁸.

⁸ Niet alle toewijzingen blijken op persoonsnummer geregistreerd te zijn.

Figuur 32: Gebruik inkomensregelingen Almere 2009–2020 (aantal huishoudens)⁹

NB: De onderstaande aantallen zijn gegevens op huishoudniveau. Per huishouden kunnen meerdere cliënten voorkomen.

Bron: Databestanden Cliënten inkomensregelingen Almere 2013–2020, minimabestanden 2009–2012

⁹ Gegevens over het gebruik van kwijtschelding zijn voor de jaren 2015 –2019 aangepast op basis van meer recente gegevens.

Binnen de cliëntenpopulatie inkomensregelingen met een inkomen tot 105% worden in 2020 de regelingen Kwijtschelding gemeentebelastingen en de Algemene bijstand het meest gebruikt. In totaal 65% van de cliëntenpopulatie met een inkomen tot 105% maakte gebruik van de kwijtschelding gemeentebelastingen, 61% van de Algemene bijstand. In 2020 is ten opzichte van 2019 is vooral het gebruik van het Woonlastenfonds, de Bijzondere bijstand en de Kwijtschelding gemeentebelasting afgenomen, en het gebruik van de Algemene Bijstand toegenomen.

Binnen de huishoudens met een inkomen tussen de 105% en 120% van het sociaal minimum uit de cliëntenpopulatie maakt het grootste deel (55%) van de huishoudens gebruik van de Bijzondere bijstand. 48% van de huishoudens maakt (daarnaast) gebruik van de Collectieve ziektekostenverzekering minima. Het gebruik van de Bijzonder bijstand binnen cliëntenhuishoudens met een inkomen van 105–120% is hiermee in 2020 wat afgenomen ten opzichte van 2019, het gebruik van de ziektekostenverzekering is licht toegenomen. De overige regelingen; Algemene bijstand, het Woonlastenfonds, Individuele inkomenstoelage en Aanvullende bijstand voor ouderen kunnen alleen gebruikt worden door huishoudens op het laagste minimumniveau.

Tabel 33: Gebruik inkomensregelingen Almere 2019 en 2020 (% cliëntenhuishoudens)

	Inkomen tot 105% van sociaal minimum		Inkomen van 105% tot 120% van sociaal minimum		Totale cliëntenpopulatie inkomensregelingen	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Algemene Bijstand	58%	61%	–	–	49%	51%
Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen	8%	9%	–	–	7%	7%
Bijzondere Bijstand	29%	27%	58%	55%	34%	32%
Individuele inkomenstoelage	21%	21%	–	–	18%	17%
Kwijtschelding gemeentebelasting	68%	65%	–	–	57%	54%
Woonlastenfonds	29%	25%	–	–	25%	21%
Collectieve ziektekostenverzekering minima	27%	26%	46%	48%	30%	30%

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2019, 2020

4.2 Stapeling gebruik regelingen

Binnen de cliëntenpopulatie van inkomensregelingen verschilt het gebruik van het aantal regelingen. Het aandeel huishoudens dat één regeling gebruikt is 43% en het aandeel dat er twee gebruikt is 25%. In totaal 68 huishoudens maken gebruik van (tenminste) zes van de zeven inkomensregelingen¹⁰. Dit komt neer op net wat meer dan een half procent van de cliëntenpopulatie. Geen enkel huishouden kan in principe beroep doen op alle zeven inkomensregelingen. Dat komt doordat de AIO-regeling (Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen) bestemd is voor personen boven de pensioengerechtigde leeftijd, terwijl de bijstand bestemd is voor personen onder deze leeftijd. De doelgroepen van deze regelingen sluiten elkaar uit.

¹⁰ Hoewel het gebruik van de Algemene bijstand en de Aanvullende inkomensvoorziening ouderen elkaar uitsluiten komt het in 2020 toch voor dat een huishouden gebruik maakt van 7 regelingen. De verklaring hiervoor is dat er bij het opstellen van het analysebestand gebruik wordt gemaakt van verschillende databronnen met net wat andere peildata. Een huishouden kan op een bepaalde datum gebruik maken van de algemene bijstand en wat later van de AIO-regeling.

Tabel 34: Stapeling gebruik inkomensregelingen 2020

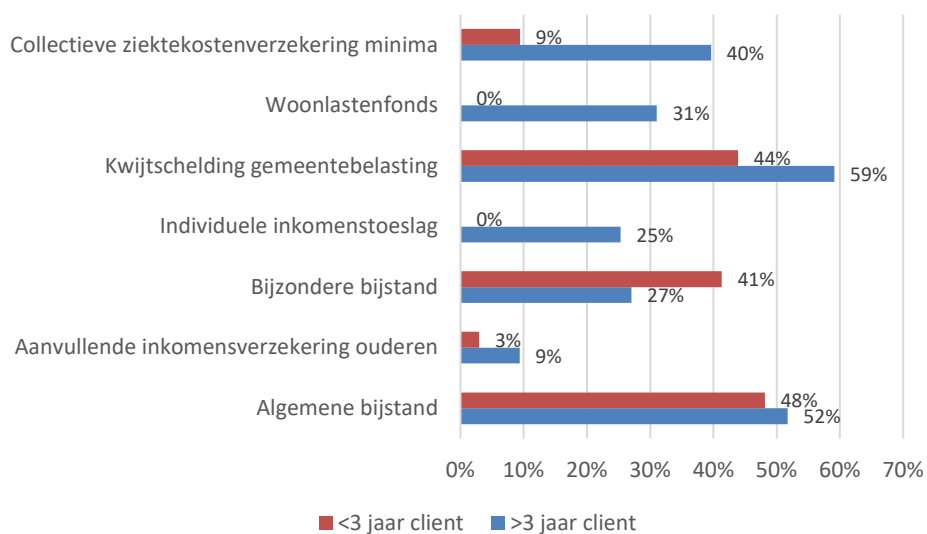
Aantal inkomensregelingen	Aantal huishoudens	Percentage cliëntenhuishoudens
1	4591	43%
2	2628	25%
3	1759	16%
4	1082	10%
5	544	5%
6 of meer	68	0,6%

Bron: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020

Van de huishoudens die één regeling gebruiken, gebruikt 27% de Kwijtschelding gemeentebelastingen, 26% Algemene bijstand, en 20% Bijzondere bijstand. Van de huishoudens die één regeling gebruiken, maakt 17% gebruik van de Collectieve ziektekostenverzekering.

4.3. Gebruik regelingen naar duur cliëntrelatie

Het gebruik van de Algemene bijstand, de Aanvullende inkomstenverzekering ouderen, de Collectieve ziektekostenverzekering en de Kwijtschelding gemeentebelasting is bij langdurige cliënten (soms fors) hoger dan onder huishoudens met een clientrelatie korter dan drie jaar. Van de Bijzondere bijstand maken juist meer huishoudens met een korte clientrelatie gebruik. De Individuele inkomensvoetstuk en het Woonlastenfonds zijn bestemd voor huishoudens die langdurig van een minimuminkomen moeten rondkomen. Niet-langdurige cliënten kunnen hier geen gebruik van maken

Figuur 35: Gebruik inkomensregelingen Almere 2020, naar duur clientrelatie (% huishoudens van betreffend inkomensniveau)

Bron: Databestand Clienten inkomensregelingen Almere 2020

4.4 Dieper in op het gebruik van bijzondere bijstand

In 2020 hebben 3.661 cliënten in 3.378 huishoudens bijzondere bijstand ontvangen van de gemeente Almere. Het totaal aantal cliënten bijzondere bijstand is in 2020 hiermee met 7% afgenomen ten opzichte van het aantal van 3.918 cliënten uit 2019. In totaal is een bedrag van € 6.002.573 uitgekeerd, wat een stijging betekent van 5% ten opzichte van het uitgekeerde bedrag van €5.721.000 uit 2019. Het gemiddeld uitgekeerde bedrag per unieke cliënt in 2020 bedraagt €1.640. Dit is 12% hoger dan in 2019, toen dit €1.460 bedroeg.

Bijna driekwart van de cliënten heeft in 2020 één soort bijzondere bijstand gekregen (74%). Bijna één van vijf cliënten heeft twee soorten ontvangen (19%). In 2019 maakten twee derde (67%) gebruik van één soort, en een kwart (25%) gebruik van twee soorten bijzondere bijstand.

Tabel 36: Stapeling gebruik bijzondere bijstand

Bron: Databestand Bijzondere bijstand Almere, 2020, bewerking O&S Almere

Aantal soorten bijzondere bijstand	Aantal cliënten bijzondere bijstand	Aandeel cliënten (% unieke cliënten)
1	2.714	74%
2	683	19%
3	199	5%
4 of meer	65	2%
Totaal	3.661	100%

Zowel in termen van het aantal cliënten als in termen van het bedrag, is in 2020 in Almere het meest gebruik gemaakt van de vergoeding voor bewindvoeringskosten. Met een percentage van 65% maakten ruim zes van tien van de cliënten bijzondere bijstand hier gebruik van¹¹. Een relatief groot aandeel van de gebruikers maakt daarnaast gebruik van vergoeding ten behoeve van rechtsbijstand (16% van de gebruikers, 3% van de kosten). De hoogste vergoedingen per client worden gemiddeld betaald voor aanvullende bijstand van personen jonger dan 21 jaar, vergoedingen ten behoeve van kinderopvang en van overige opvang.

Grote verschillen in de kosten of het aantal cliënten in 2020 ten opzichte van 2019 zijn te zien bij de kosten ten behoeve van bewindvoering, vergoedingen ten behoeve van verhuizingen en voor inrichting en huisraad. De totale uitgaven ten behoeve van bewindvoering zijn in 2020 met 14% gestegen ten opzichte van 2019. Zowel het aantal cliënten als de kosten per client zijn in 2020 ten opzichte van 2019 toegenomen (aantal cliënten: +8%, gemiddelde kosten per client: +6%). Het gebruik van vergoedingen voor verhuiskosten en voor inrichting en huisraad is in 2020 sterk afgenomen ten opzichte van 2019. Het aantal cliënten dat gebruik maakt van verhuiskosten is bijna gehalveerd (-45%). De afname van het gebruik van vergoedingen ten behoeve van huisraad en inrichting is nog groter. Het aantal cliënten dat van deze vergoeding gebruik maakt is in 2020 met 83% afgenomen ten opzichte van 2019.

¹¹ Bewindvoering kan toegewezen worden door de rechter. Bij huishoudens met een laag inkomen komen de kosten ten laste van de bijzondere bijstand.

	Cliënten bijzondere bijstand (aantal)	Aandeel cliënten (% unieke cliënten)	Bedrag	Aandeel bedrag (% totaal)	Gem.bedrag per cliënt
Bewindvoeringskosten	2389	65%	€ 3.905.143	65%	€ 1.635
Kosten inrichting/huisraad	238	7%	€ 299.147	5%	€ 1.257
Aanvullende bijstand < 21	59	2%	€ 290.440	5%	€ 4.923
woonkosten	144	4%	€ 265.152	4%	€ 1.841
Rechtsbijstand	584	16%	€ 163.027	3%	€ 279
levensonderhoud en – gebeurtenissen	110	3%	€ 159.317	3%	€ 1.448
financieel gerelateerde kosten	150	4%	€ 126.085	2%	€ 841
Verhuiskosten	134	4%	€ 111.084	2%	€ 829
Overige kosten fin.transacties	170	5%	€ 95.127	2%	€ 560
Kinderopvang (geen uitstr.bev)	19	1%	€ 94.242	2%	€ 4.960
overige kosten	116	3%	€ 82.628	1%	€ 712
Rente/Aflossing schulddelging	252	7%	€ 77.691	1%	€ 308
toeslagen	263	7%	€ 68.486	1%	€ 260
Overige kosten woonvoorziening	79	2%	€ 63.837	1%	€ 808
Individuele Studietoeslag	30	1%	€ 58.387	1%	€ 1.946
Kstn inrichting/huisraad doorb	81	2%	€ 57.777	1%	€ 713
(para) medische kosten	56	2%	€ 34.109	1%	€ 609
vervoers- en reiskosten	32	1%	€ 22.512	0%	€ 704
Overige opvang	*	0%	*	0%	€ 4.184
dieet- en maaltijdskosten	*	0%	*	0%	€ 1.097
Terugboeking ontvangst	42	1%	€ -2.409	0%	€ -57
	3.661 (unieke cliënten)		€ 6.002.573		€ 1.640

Bron: Databestand Bijzondere bijstand Almere, 2020, bewerking O&S Almere

* Bij minder dan 10 cliënten of minder wordt het aantal niet vermeld maar wordt 'x' weergegeven. Ook het totaalbedrag ontbreekt.

Bijlagen

Bijlage 1- Verantwoording

Met behulp van gegevens uit diverse, veelal gemeentelijke registratiebronnen zijn de verschillende groepen huishoudens met inkomen tot 120% van het wettelijke sociale minimum in 2020 in kaart gebracht. Hiervoor werd gebruik gemaakt van diverse bestanden van de gemeente. Daarnaast werd gebruik gemaakt van zoveel mogelijk registraties van derden waar direct of indirect inkomensgegevens aan te ontleen zijn.

Het betreft de volgende bestanden:

- Algemene Bijstand
- Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO) (van Sociale Verzekeringsbank via de gemeente)
- Bijzondere Bijstand
- Individuele Inkomensvoorslag
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen
- Collectieve ziektekostenverzekering Minima
- Woonlastenfonds

Deze bestanden zijn gekoppeld aan de BRP (Basisregistratie Persoonsgegevens) op persoonsniveau. Hieruit is een onderzoeksbestand ontstaan op persoons- en huishoudensniveau. Dit databestand wordt 'Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020' genoemd.

Op basis van het databestand kan de omvang en samenstelling in beeld gebracht worden van de huishoudens die gebruik maken van één of meerdere inkomensregelingen van de gemeente Almere en die een inkomen hebben tot 105% en 105%–120% van het voor dat huishoudentype betreffende sociale minimum. Van deze huishoudens kunnen achtergrondkenmerken zoals huishoudentype, migratieachtergrond, leeftijd, inkomensbron en duur op het inkomensniveau weergegeven worden, evenals de spreiding over de stad.

Het CBS gaat over naar een andere indeling naar herkomst (nu: migratieachtergrond). Deze was nog niet beschikbaar bij het opstellen van de rapportage. Er wordt daarom nu nog aangesloten bij de 'oude' definitie van het CBS.

Gegevens in de rapportage hebben betrekking op het gebruik in 2008 t/m 2020. Met ingang van 2011 is de peildatum van de bronbestanden gewijzigd naar 31 december. De peildatum van de bevolkingssamenstelling is 31 december 2020. De gegevens hebben dus betrekking op de mensen die op dat moment in Almere woonden. Overige bronnen hebben een peildatum die daar in 2020 het dichtst mogelijk bij ligt. Eén exacte peildatum voor elke bron is niet mogelijk, omdat elke regeling een eigen aanvraag-, toekennings- en verwerkingsperiode kent.

Het is mogelijk dat op de datum van de dataverzameling voor deze rapportage nog niet alle aanvragen voor regelingen waren afgehandeld en dat het uiteindelijke aantal gebruikers van verschillende regelingen iets hoger ligt. Op het totaal aantal huishoudens zal dit echter geen noemenswaardig effect hebben doordat de cliëntenhuishoudens veelal gebruik maken van meerdere regelingen en daardoor reeds meegeteld zijn.

Dit onderzoek wordt jaarlijks herhaald om de ontwikkelingen van de minima (t/m 2012, in schatting t/m 2015 en in 2018) en de cliëntenpopulatie van inkomensregelingen in Almere in beeld te brengen.

Bijlage 2- Bedragen sociaal minimum 2020

In deze rapportage worden de Almeerse huishoudens in drie inkomenscategorieën ingedeeld, die begrensd worden door percentages van het sociaal minimum. In onderstaande tabel staan de bijbehorende maandbedragen vermeld (ingande 1 januari 2020).

Bedragen sociaal minimum (netto maandbedrag inclusief 5% vakantietoeslag) per 1 januari 2020

Type huishouden	100%	105%	120%
Vanaf 21 jaar tot pensioengerechtigde leeftijd			
Alleenstaande	1.052,32	1.104,94	1.262,78
Paar	1.503,31	1.578,48	1803,97
Alleenstaande ouder*	1.052,32	1.104,94	1.262,78
Vanaf pensioengerechtigde leeftijd			
Alleenstaande	1.176,25	1.235,06	1.411,50
Paar	1.594,42	1.674,14	1.913,30
Alleenstaande ouder*	1.176,25	1.235,06	1.411,50

*Alleenstaande ouders hadden tot 2014 recht op een hoger uitkeringsbedrag dan alleenstaanden. Deze toeslag wordt met ingang van 2015 betaald via het kindgebondenbudget (alleenstaande-ouderkop).

Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2019/12/18/uitkeringsbedragen-per-1-januari-2020>

Bijlage 3- Wijkoverzicht cliënten inkomensregelingen 2020

Tabel B1: Wijkoverzicht cliënten inkomensregelingen 2020

	Totaal aantal huishoudens	Cliënten Inkomensregelingen (% huishoudens)	Langdurige cliënten (> 3jr) met inkomen tot 105% (% huishoudens)	Gemiddeld besteedbaar huishouden inkomen 2018(*€1000)
<i>Almere Haven</i>	11.090***	15%	9%	40,3
Centrum Almere Haven	1.026	19%	11%	31,8
De Werven	1.413	19%	13%	33,4
De Hoven	1.173	24%	15%	34,0
De Meenten	1.077	10%	6%	42,3
De Grienden	999	10%	7%	41,0
De Marken+De Steiger	1.362	11%	6%	41,3
De Gouwen	1.216	7%	4%	44,5
De Wierden	1.766	26%	15%	31,1
De Velden	601	x	x	70,2
Overgooi+Stichtsekant	174	x	x	117,2
	276	16%	8%	36,7
De Laren				
Nog niet ingedeeld Haven	x	x	x	xx
	47.985	12%		43,9
<i>Almere Stad</i>			7%	
Centrum Almere Stad	3.128	18%	7%	34,3
Filmwijk	4.694	13%	8%	44,0
Danswijk+Veluwsekant	2.262	11%	6%	43,5
Parkwijk	2.314	10%	7%	48,6
Verzetswijk	1.457	9%	6%	48,8
Waterwijk+Randstad	3.337	10%	6%	41,2
TdVaarten Noord	2.835	9%	5%	43,9
TdVaarten Zuid+Sallandsekant	4.068	8%	5%	46,4
Staatsliedenwijk	1.259	31%	21%	29,9
Kruidenwijk+Markerkant	3.526	14%	9%	40,3
Stedenwijk	4.705	18%	11%	34,9
Muziekwijk Nrd+Holl.kant	4.724	8%	5%	46,6
Muziekwijk Zuid	2.925	10%	7%	41,6
Literatuurwijk+Gooisekant	3.792	9%	5%	50,0
Noorderplassen	2.929	3%	1%	62,3
Nog niet ingedeeld Stad	30	x	x	xx
<i>Almere Buiten</i>	24280	11%	6%	43,9
Centrum Almere Buiten	1.322	21%	11%	32,4
Oostvaardersbuurt	2.195	10%	5%	48,1
Seizoenenbuurt+Buitenvaart	2.117	9%	6%	47,0
Molenbuurt+Poldervlak	1.776	18%	12%	36,7
Bouwmeesterbuurt+De Vaart	1.966	13%	9%	38,2
Landgoederenbuurt	1.687	12%	7%	45,3
Faunabuurt	1.748	10%	5%	48,7
Bloemenbuurt	2.370	14%	8%	39,9
Regenboogbuurt	2.231	10%	6%	43,8
Indischebuurt	1.291	15%	6%	31,9
Eilandenbuurt	2.410	9%	4%	48,4
Stripheldenbuurt	2.752	7%	4%	48,0
Sieradenbuurt	396	x	x	59,3
Nog niet ingedeeld Buiten	19	x	x	xx
<i>Almere Poort</i>	7860	7%	3%	45,8
Europakwartier+Lagekant	2.312	9%	4%	39,8

	Totaal aantal huishoudens	Cliënten Inkomens- regelingen (% huishoudens)	Langdurige cliënten (> 3jr) met inkomen tot 105% (% huishoudens)	Gemiddeld besteedbaar huishouden inkomen 2018(*€1000)
Columbuskwartier	1.322	7%	4%	45,6
Homeruskwartier+Hoge/Mid.kant	2.965	5%	2%	47,3
Olympiakwartier	268	20%	8%	xx
Duin	993	2%	x	65,0
<i>Almere Hout</i>	2519	3%	1%	64,7
Vogelhorst	556	x	x	77,0
Nobelhorst + Twentsekant	941	6%	2%	49,5
Nog niet ingedeeld Hout	1.022	2%	x	65,0
<i>Almere Pampus</i>	x	x	x	xx
<i>Almere totaal</i>	93.761	10.672	6.113	43,9

* bij minder dan 10 huishoudens wordt 'x' weergegeven

** CBS geeft geen gegevens als het aantal eenheden waarover gerapporteerd wordt kleiner is dan 100, in die gevallen wordt 'xx' weergegeven.

*** het aantal huishoudens is afgerond naar het niveau van tientallen, dit om te voorkomen dat andere huishoudaantallen herleid kunnen worden

Bronnen: Databestand Cliënten inkomensregelingen Almere 2020, CBS Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek, 2018

